

הולמים דיבוריו הגסים של אביו על הודות שהזדינה נפשית וגופנית עם אחיו הנערי... מקבילית נוספת בצמדי האחים שר"ב ומגר, המכהירים שאין מקום כלשהו לטעות מצויה בפירוט העוכרה, שבנו של בלפור שר"ב מצויה ובתו יודרת בארצות-הברית, כפי שהדבר במצד אות של ילדיו של מתי מגד.

לסיכום, באמצע הרומן הוא רומן גרוע, אף יותר מפצעי בגרות שבו סיפר ברטוב על עצמו (בתרגום לאנגלית נקרא סיפורו הבריגדה החמישית). באמצע הרומן הוא המספרים המקוריים החרדי-מדיים ביותר שראראור בעברית בשנים האחרונות. אין ספק, שברטוב חסר את הכישרון להתמודד עם נפש נפתלת כנפשו של מתי מגד, כפי שנכשל בכך א' ב' יהושע, שגם בסיפורו גירוישים מאוחרים היה ניסיון להתמודד עם נפשו של מתי מגד. אך בעוד שא' ב' יהושע נהנה מנחת מנעט מיומנות ספרותית, הרי תכונה זו חסרה בסיפורו של ברטוב. כל שנותר לקרוא הוא להמתין לסיפור האוטוביוגרפי של מתי מגד, הרומן מס, שאותו השלים באחרונה בארצות-הברית, רומן הנפתח במילים: הידיעה על מותו של מתי מגד הגיעה אליו בזמן היותו בניו-יורק...

למולם של קוראי הספרות הישראלית, מצויים במדינה כ-20 מבקרי-ספרות, שעליהם מוטלת החובה לקרוא את באמצע הרומן של חנוך ברטוב, שהרי איש אינו כופה על הקוראים-ככוח לקרוא רומן גרוע זה, שהוא מלאכותי, לא אמין, חסר אישיות לשונית ותיאורית. באמצע הרומן אינו מומלץ לקריאה.

תרגום

מילר ב"כנענית"

לא כל תרגום שראאהור בעברית, הוא חגיגה לשוחרי הספרות בארץ. תרגום שיש בו עלבון לקורא הישראלי ויילוול בדרישותיו, הוא קובץ סיפוריו של הסופר האמריקאי הנרי מילר. חצות וחצי, שראהור באחרונה, כמחודדה חדשה, בתרגומו של המשורר הכנעני אהרון אמיר.

חצות וחצי, הוא מעשה של סירוס לשוני וענייני בכתיבתו המיוחדת של הנרי מילר, כתיבה משוחררת ואישית, העמוסה בדימויים משותי רדים, שאהרון אמיר כיפתה והפכה למכוננוענת, עד שהקורא העברי אינו יכול למצוא בה חפץ כלשהו.

אין זו הפעם הראשונה שאהרון אמיר מוכר להוצאת כתר ספרים שתירגם בשנות ה-50 אשר איכות תרגומו אינה עומדת במבחן העברית של שנות ה-60. קדם לתרגום זה תרגום סיפורו של ג'ורג' סימנז'ן, השלג היה שחור, שאיבד כל משמעות סיפורית בהדפסה המאוחרת שלו.

מי מריבה

בתל-אביב מצוי יצור מוזר, המוכר בשם אשפתון. כינוי זה רבך בו אחרי שהתפרסם לפני כשנתיים ימים. בגילוי מיסמכים צבאיים נאחד מפחיהאשפה של תל-אביב. מיסמכי צבא מסווגים. שעוררו שערויה לא מבוטלת. בימים אלה, חשף האשפתון שערויה נוספת והפעם כפרותית, המעידה על אופיו של לפחות אחד העסקנים החשובים ביותר של הספרות הישראלית, ר"ד מנחם פרי, עורך סימן קריאה ומרצה באוניברסיטת תל-אביב. האשפתון (החפץ לשמור על עילום-שמו) נוהג, כאמור, לחטט בפחיהאשפה, והוא הגיע לפחדהאשפה ליד ביתו של ר"ד מנחם פרי, שם מצא "גננים" רבים.

בין הדברים שמצא האשפתון ליד ביתו של הר"ד פרי, היה גם כתביהיד של סיפורו האחרון של הסופר המנוח יעקב שבתאי, בצירוף הערותיו של המחבר, הערות אלמנטו והערות העריכה של מנחם פרי — מי שדאג לפירסום סיפורו של שבתאי בסידרת סיפורי סימן קריאה בהוצאת הקיבוץ המאוחד. ליד הרומן של שבתאי נמצא צרור שירים, של עורך מרוו הספרות במערב. המשורר משה בן-ישראל, המתגורר במרחק כמה כמים מביתו של מנחם פרי. בין הרומן והשירים נמצא רומן בכתובים של גברת בשם רות פלד, רומן פריעטו של הסופר המנוח שלמה צמחה, בצירוף מיכתב של בתו, הגב' עדה צמחה.

צרור נוסף שנמצא באשפתו של הר"ד פרי הוא צרור שירים של ר"ד עוזי שביט, מרצה לספרות באוניברסיטה שבה מרצה פרי. לצרור השירים של הר"ד שביט מצורף מיכתב, שבו מכהיר שביט לפרי, כי למרות עיסוקיו המחקריים הוא חוטא בכתבת שידים, ורצ"ב כמה מפריי כתיבתו.

לצידם של צרורות אלה שמצא האשפתון באשפתו של הר"ד פרי, היו גם תרומים של החרוץ סרין בנאי, שהוא איש כתיבהעת הנגרי לזה שפרי עורך, כתיבהעת עכשיו.

ה"אשפתון" חושף את מנחם פרי

של פוגל, והמרחק שבין המקור נוסח פוגל, ובין הרומן שראהור בשנות ה-30 בעריכתו של אשר ברש הוא תהוים — ולכן יש כוונתו לפרסם רומן זה, בגידתו המקורית, ולא בגידתו העוכרה של ברש.

על חוקרי הספרות הישראלית בעתיד, להודות לאשפתון, שגילה כפחיהאשפה של מנחם פרי את כתביהיד המקורי של יעקב שבתאי, כדי שאחד מהם יוכל לפרסמו בעוד 30 או 40 שנה, בלא תיקוניהעריכה של הר"ד מנחם פרי.

סיפור זה מעורר מחשבות בנושא האתיקה. בעוד שלעורכי-דין יש ועדת-אתיקה, וכך גם לרואיהחשבו, לרופאים ולעד כעלי מיקצועות חופשיים — הרי שבעולם הספרות האקדמי אין כל ועדת-אתיקה, ואם התה ועדת-אתיקה לחוקרי ספרות, אין ספק, שוועדה זו היתה מוקיעה את הר"ד מנחם פרי מקירבה, — שכן אינו זכות יש לו להשליך כפחיהאשפה שלו כתביהיד של יעקב שבתאי, או רומן של שלמה צמחה, או שירים של משה ברשאל?

כאן, אולי, המקום להעיר, שפרי, שהחל עוסק באחרונה כחיבור תפריטים כאחד העיתונים שצנז באחרונה כספרות לאחר הגשם, למד מן הסתם ממיתגם של הסתבים, המשליכים פסולת אל הפת, בהתעלמו מה מיטבה היהודי, שטיפירתו היא על כישול משאריות של מזון.

נראה כי תבשילי הר"ד מנחם פרי אינם שונים מתבשילי הספרות שהוא רקח בשנים האחרונות.

לסיכום, מאחר שאין לספרים ולפרופסורים לעכרות ועדת-אתיקה, מן הראוי, ששרהיהגונן-והתרות יסלק מיד את ר"ד מנחם פרי מכל הוועדות הצירוריות של המועצה לתרבות ולאמנות שבהן הוא יושב — שהרי מי שאין לו כבוד לכתיבהיד של סופרים מתיים — אסור לו לשבת בוועדות המכסדות סופרים חיים.

כאשר התקשרתי לכיתו של ר"ד מנחם פרי, על-מנת לקבל את תגובתו, השיבה לי אשתו, כי הוא אינו נמצא בימים אלה בארץ וכי ישוּב בעוד שבועיים.

כאן אולי המקום להעיר, שלפני שלוש

עוזר פרי
אין ועדת-אתיקה

שנים, התקשר אלי הר"ד מנחם פרי, וסיפר על רומן של המשורר דודד פוגל, שהוא עמר לפרסם בסידרת סימן קריאה. אלא שהרומן, אחרי שסודר בדפוס, הוצא ממנו, כאשר הסיבה היא, שלידיי של פרי הגיע כתביהיד המקורי

מתורגמן, ולא מחבר הטכסטים אותם חיבר הנרי מילר.

פרק נוסף במחדלי ושערויות התרגום של אהרון אמיר, הוא בקטע שאמיר העניק לו את הכותרת גביע של נקטר, קטע מתוך סיפורו של הנרי מילר הענק איש-מארוסי. בקטע זה פיצל אהרון אמיר קטעים מתוך טכסט רצוף של מילר, והעניק להם כותרות כיד דמיונו המתורגמני הטוב.

רמת תרגומו של אהרון אמיר היא זלולנית, לא קפדנית, וכאמור, אינה עומדת במבחן של 30 השנה, מאז ראה הספר אור לראשונה בעברית. מוזר גלות, שהוצאת הספרים כתר, המתימרת להקפיד על רמת ואיכות הספרים שהיא מפרי סמת, אינה מקפידה ככגון אלה, ואינה מעמידה עורך מיקצועי לבדוק את רמת האמינות של תרגומי אהרון אמיר, שהרי יש להוצאה אחריות כלפי הקוראים המשקיעים מכספם ורוכשים את הספר.

כמו כן, מוטב להוצאת כתר שתלמד מהוצאת זמורה ביתן, שרק באחרונה פירסמה סידרה של ספרים, שכבר פורסמו בארץ בשנות ה-50 — ביניהם המרד על הקיץ להרמן ווק, כפרי אריות לאירווין שאו — והעדיפה תרגום עברי עכשווי על התרגום הקיים, למרות שהדבר היה כרוך בהוצאה כספית גדולה. מה עוד, שהוצאת כתר לא הפחיתה ממחירי המהדורה העכשווית של חצות וחצי, את מחיר התרגום המיושן המשומש והקלוקל של אהרון אמיר.

אם במהדורה הראשונה של חצות וחצי היה קסם כלשהו, קסם ציוריו של בצלאל שץ, שהיה גיסו של הנרי מילר, הרי שבמהדורת 1984 של כתר נמחק גם הקסם הזה. גם פתח הדבר של אהרון אמיר, ואחרית הדבר תחת הכותרת פסיפס מיליריאני, שבהם מערב אמיר כיומרה חסרת-כיסוי, את דמו ברמו של הנרי מילר — רוחים תחת למשורר.

לקורא הישראלי המעונין לקרוא דוגמות אמיתיות מכתביהו של הנרי מילר, מומלץ

* הנרי מילר — חצות וחצי; עברית: אהרון אמיר; רישומים: בצלאל שץ; הוצאת צוהר, 239 עמודים (כריכה קשה).

ביבליוגרפיה

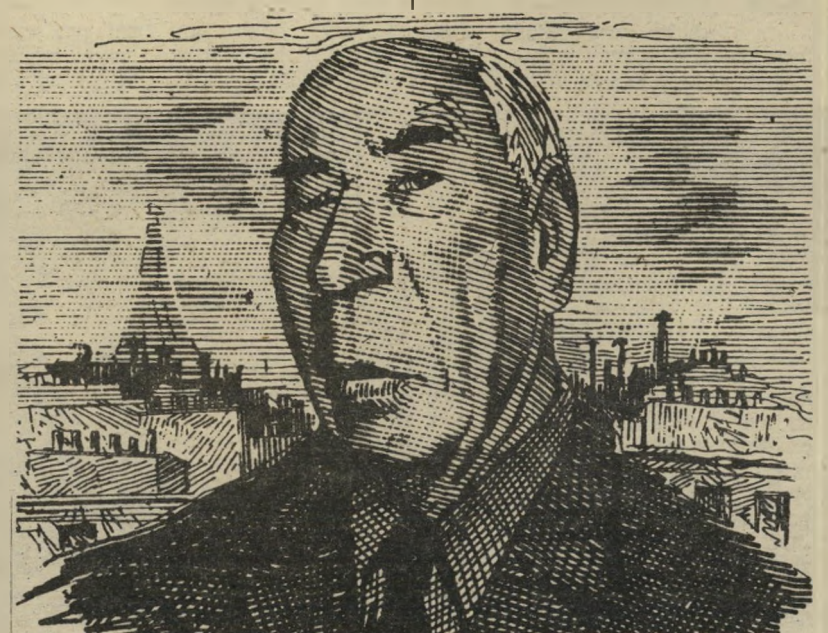
ערביי ישראל

מיסמך מעניין בחומר הביבליוגרפיהמחקרי שחובר על ערביי ישראל, ראהור בהוצאת המרכז היהודי-ערבי של אוניברסיטת חיפה, בעריכתו של ר"ד סמוי סמורדי, כנספח למחקרם של סמורדי וקיבולסקי על הערבים בישראל.

ביבליוגרפיה זו מקיפה כמעט את רשימת כל המחקרים והמאמרים המדעיים והלא-מדעיים, שראראור במשך שנות קיומה של המדינה, בנושא בעיותיהם החברתיות של ערביי ישראל. מתוך הביבליוגרפיה בלבד ניתן ללמוד, כי מחקר רב הושקע בהבנת המתרחש והעובר על ערביי ישראל, בידי חוקרים ערבים ויהודים, מחקרים הבוחנים פנים רבות של העובר על המיעוט הערבי בישראל.

אין ספק שביבליוגרפיה זו עשויה לשרת ולשמש כל מי שחפץ ללמוד על המיעוט הגדול הזה, ולרעת מהן בעיותיו.

* סמוי סמורדי — מחקר חברתי על הערבים בישראל; 1977-1982: ביבליוגרפיה; הוצאת אוניברסיטת חיפה; המרכז היהודי-ערבי, המכון לחקר ולמוד המזרח-התיכון; 100 עמודים (כריכה רכה).

סופר מבנוענני מילר
שערויה תרגומית, זלולנית ולא קפדנית

של הנרי מילר מפתחתו, הוא הסיפור לתוך חיי הלילה, שבאנגלית, הוסיף מילר אחרי השמילה לילה גם שלוש נקודות (...) שאמיר השמיטה. אמיר העדיף למוקו את המוטו מהגריסה העברית, ולא ברור באיזו זכות, שהרי הוא רק

חצות וחצי הוא דוגמה להתעללות של * הנרי מילר — חצות וחצי; עברית: אהרון אמיר; הוצאת כתר; 222 עמודים (כריכה רכה).